

Periaatepäätös kehitysvammalain tai vammaispalvelulain perusteella aamu- ja iltapäivähoitoon sekä loma-ajan hoitoon oikeutettujen kehitysvammaisten ja autististen oppilaiden hoidon toteutuksesta

Sivistyslautakunta 04.04.2023 § 22
59/00.04.00/2022

Koululaisen aamu- ja iltapäivätoiminta voi tulla järjestettäväksi perusopetuslain, vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista annetun lain (jäljempänä vammaispalvelulaki) tai kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (jäljempänä kehitysvammalaki) nojalla.

Perusopetuslain alaisesta koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta säädetään perusopetuslain 8 a luvussa.

Jos kunta järjestää tai hankkii aamu- ja iltapäivätoimintaa, sitä tulee tarjota kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilaille sekä muiden vuosiluokkien osalta erityisen tuen oppilaille kunnan päättämässä laajuudessa.

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta ei ole oppilaalle subjektiivinen oikeus ja siihen osallistumisesta peritään kuukausimaksu.

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja järjestetään, jos vammaisen henkilö ei saa riittäviä ja hänelle sopivia palveluja tai tukitoimia muun lain nojalla.

Vammaispalvelulain perusteella järjestettävistä palveluista tehdään viranhaltijapäätös. Palvelupäätökset tekee hyvinvointialueen vammaispalvelun sosiaalityöntekijä.

Palvelut perustuvat asiakkaalle tehtävään palvelusuunnitelmaan ja ne ovat yleensä maksuttomia. Kehitysvammalain 1 §:n 1 momentin mukaan erityishuoltoa annetaan henkilölle, jonka kehitys tai henkinen toiminta on estynyt tai häiriintynyt synnynnäisen tai kehitysiässä saadun sairauden, vian tai vamman vuoksi ja joka ei muun lain nojalla voi saada tarvitsemiaan palveluja. Erityishuolto-ohjelmat vahvistaa hyvinvointialueen vammaispalvelujen johtava sosiaalityöntekijä. Erityishuoltona annettu hoito on pääasiallisesti maksutonta. Asiaksmaksuna voidaan periä ateriamaksut ja osittaisen ylläpidon maksu 16 vuotta täyttäneeltä henkilöltä.

Vammaispalvelulaki ja kehitysvammalaki ovat perusopetuslakiin nähden erityislakeja. Vammaisuuden, pitkäaikaissairauden tai kehitysvammaisuuden perusteella erityislait tulevat sovellettaviksi esimerkiksi silloin, kun vammaiselle tai kehitysvammaiselle oppilaalle perusopetuslain mukaiset palvelut eivät riitä kattamaan oppilaan iltapäivähoidon tarvetta. Loma-ajan hoitoa tarjotaan em. lakien mukaisena palveluna niille kehitysvammaisille tai autistisille oppilaille, jotka tarvitsevat

koulujen loma-aikoina perusteella huoltajien työssäkäynnin tai muiden yksilöllisten syiden perusteella. Loma-ajan hoito toteutetaan pääsääntöisesti talvilomalla, kesäkuussa sekä elokuun alussa. Päätökset tai erityishuolto-ohjelmat loma-ajan hoidosta tehdään vammaispalveluissa, hyvinvointialueella.

Lapsen oikeuksien sopimuksen yleisperiaatteita ovat lapsen oikeus kehitykseen, lapsen edun ensisijaisuus, syrjimättömyys, lapsen näkemysten kunnioittaminen ja oikeus osallisuuteen. Sopimus turvaa myös vammaisen lapsen oikeuden täysipainoiseen ja hyvään elämään. Tämä sisältää vammaisen lapsen mahdollisuuden koulunkäyntiin, koulutukseen, terveydenhoito- ja kuntoutuspalveluihin, ammattikoulutukseen ja virkistystoimintaan. Sopimus ottaa huomioon vammaisen lapsen ja hänen hoidostaan vastaavan henkilön oikeuden tarvitsemaansa apuun.

Lapsen oikeuksien sopimus velvoittaa ottamaan huomioon ensisijaisesti lapsen edun kaikissa lapsia koskevissa toiminna. Myös perusopetuslain 3 a §:n mukaan ensisijaisesti on huomioitava lapsen etu.

Toiminnan ja tilojen kuvaus aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä kesäajan hoidon osalta

Kehitysvammalain tai vammaispalvelulain mukaista aamu- ja iltapäivätoiminta sekä loma-ajan hoito kehitysvammaisten ja autististen oppilaiden osalta toteutetaan arkipäivinä Kuoppanummen koulukeskuksessa Vihdin Nummelassa, Pätkis-nimisessä toiminnan yksikössä (myöhemmin toiminnasta käytetään sanaa Pätkis).

Pätkis on auki arkipäivinä aamuisin 7.30-8.55 ja iltapäivisin koulun loputtua klo 13-17. Loma-aikojen aukiolo arkipäivisin klo 7.30-17 aikavälillä.

Loma-aikoina palvelua tarjotaan syysloma-viikolla (vko 42), joululomalla uudenvuoden ja loppiaisen välillä arkipäivinä, talvilomalla (vko 8) sekä kesällä kevätjuhlasta juhannukseen olevana ajankohtana.

Pätkiksen tilat sijaitsevat Kuoppanummen koulun alakerrassa ns. Pätkis-käytävällä. Tilat ovat kehitysvammaisille suunnitellut, toiminnan käytettävissä ovat koulun apuvälineet (mm. henkilönostin, hoitotaso, vuode, poreamme ja paljon erilaisia pienempiä apuvälineitä) sekä oppilaiden henkilökohtaiset apuvälineet (seisomatelineet, kävelytuet, wc-tuolit mm.). Käytössä on myös erilaisia toiminnallisia välineitä, kuten erityyppisiä keinoja, mahalautoja, älytauluja yms.

Yksi kehitysvammaisille suunniteltu tila on Pätkiksen jatkuvassa käytössä ja lisää tiloja on käytettävissä, kun oppilaiden koulupäiviltä luokkatiloja vapautuu (mm. terapiahuone). Loma-aikoina kaikki tilat ovat käytettävissä toiminnan ajan. Lisäksi käytössä on ulkoilupiha. Loma-aikoina käytettävissä on myös koulun liikuntatiloja, piha-alueita ja muita tiloja aamu- ja iltapäivätoimintaa laajemmin.

Pätkiksessä kuunnellaan lasten ja nuorten toiveita ja oppilaiden erityiset tarpeet huomioidaan. Painoalue on vuorovaikutustaitojen monipuolisessa vahvistamisessa. Pätkiksessä mm. leikitään pelataan, askarrellaan, lauletaan liikutaan ja ulkoillaan. Loma-aikoina pyritään järjestämään lomaohjelmaa oppilaille painottuen sellaiseen toimintaa, joka ei ole koulun toiminta-aikoina mahdollista. Esim. pelataan yläkoulun puolella pöytäjalkapalloa, liitokiekkoa ja biljardia.

Kehitysvammaisten koululaisten aamupala ja iltapäivätoiminnan välipala toteutetaan päiväkotilasten aterioinnin kanssa yhdessä joko ruokasalissa tai erikseen sovituissa tilassa. Ateriat noudattavat päiväkodin ruokalistaa. Loma-ajan ruokailut (aamupala, lounas, välipala) tilataan ennen loma-aikoja ateriapalvelusta ja ruokailu tapahtuu kuten kouluaikanakin.

Aamupalaa on tarjolla klo 8.20, lounas (loma-aikoina) n. klo 11 ja välipala n. klo 14.

Aamupala ei ole lakisääteinen palvelu.

Kuoppanummen koulukeskuksessa toimii seitsemän kehitysvammaisten oppilaiden tarpeisiin vastaava erityisen tuen pienluokkaa. Pätkikseen osallistuvat oppijat tulevat näistä luokista. Pätkiksessä työskentelee tällä hetkellä kolme täysiaikaista ja n. 14 osa-aikaista kouluohjaajaa. Ohjaajamitoitus tarkistetaan vuosittain kulloisenkin tilanteen mukaan. Kaikki ohjaajat työskentelevät myös päivisin koulun työtehtävissä. Näin oppilailla on tuttuja aikuisia lähellään aamusta iltaan ja tietotaitoa on helppo siirtää aikuisilta toisille taaten lapsen koulupäivän turvallisuuden. Pätkiksen toiminnasta ja arjen pyörimisen suunnittelusta vastaa lähiesimiehenä vastaava ohjaaja ja hänen esimiehenään rehtori.

Hoidon jatkuminen nykyisen toimintatavan mukaisena takaisi sen, että nykyisille työntekijöille voidaan osoittaa työsopimusten mukaiset työtunnit eikä tarvetta toimenpiteisiin työsopimusten muuttamiseen tule. Kun lisäksi otetaan huomioon, että kyse on koulupäivään kiinteässä yhteydessä olevasta lyhytaikaisesta hoidosta ja huolenpidosta, on tarkoituksenmukaista, että yhteistyötä jatketaan nykyisellään.

Vammaisten lasten kuljetukset aamu- ja iltapäivähoitoon koulupäivinä toteutetaan kouluautoilla muiden koulukyytien yhteydessä. Oppilaat ovat mukana reittisuunnittelussa. Loma-aikoina vammaisten lasten kuljetukset päivähoitoon toteutetaan ns. päiväautoilla, jotka ovat kunnan tilaamia ja joille osoitetaan kuljetuksia klo 6:30 – 17:00 väliselle ajalle kunnan rajojen sisällä.

Kehitysvammaisten koululaisten aamuhoidon ja iltapäivätoiminnan sekä loma-ajan hoidon paikkaa haetaan lukuvuosittain kunnan nettisivulta tulostettavalla lomakkeella. Keskitetty hakuaika elokuussa alkavalle lukuvuodelle alkaa saman vuoden tammikuussa ja päättyy maaliskuussa. Hakemukset käsitellään hakuajan päättyttyä.

Puite- ja vuosisopimus hyvinvointialueen ja kunnan välillä

Puitesopimuksessa sovitaan keskeiset periaatteet yhteistyölle. Toimintasäännön 31 § mukaisesti sivistys- ja hyvinvointijohtaja päättää palvelukeskuksen hankinnoista, sitoumuksista ja sopimuksista, joiden arvo on enintään 100.000 euroa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue arvioi ja tekee vammaispalvelulain mukaiset päätökset oikeudesta hoitoon perustuen oppilaskohtaiseen palvelutarvearvioon. Aiemmat päätökset ovat voimassa edellä mainittujen lakimuutosten siirtymäsäännösten mukaisesti.

Opetuspäällikkö osoittaa oppilaille hoidon toteuttamispaikan Pätäkikseen edellä mainitun hyvinvointialueen vammaispalvelun päätöksen ja huoltajan hakemuksen perusteella. Hoito toteutetaan Kuoppanummen koululla, Pätäkiksessä edellä kuvatun mukaisesti.

Lähtökohtana on, että Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue korvaa opetuksen tulosalueelle hoidon toteuttamisesta aiheutuneet kustannukset.

Puitesopimuksessa ja vuosisopimuksessa sovitaan tarkemmin kustannusten korvaaminen.

Mahdolliset asiakasmaksut päättää ja perii hyvinvointialue lainsäädännön asettamissa rajoissa.

Valmistelija

Pauliina Saarinen-den Hollander, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 042 1183

Kirsi Hyvämäki, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 467 5239

Mikaela Palmen, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 042 1156

Markku Tolvanen, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 303 3003

Tuija Wickström, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 549 2021

Jere Laine, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 044 467 5554

Mari Haapanen, etunimi.sukunimi(at)vihti.fi, p. 050 537 3340

Esittelijä

Sivistys- ja hyvinvointijohtaja Mari Haapanen

Ehdotus

1. Sivistyslautakunta päättää hyväksyä vammaispalvelulain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä loma-ajan hoidon periaatteet nykyisen palvelutuotannon mukaisena osana opetuksen tulosalueen toimintaa.
2. Sivistyslautakunta hyväksyy periaatepäätöksen mukaisen vammaispalvelulain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan laskutuksen periaatteet kunnan ja hyvinvointialueen välillä.

Päätös Sivistyslautakunta hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Tiedoksi Vammaisneuvosto
Kuoppanummen koulun rehtori Markku Tolvanen
Hyvinvointialue, kirjaamo